

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 3. Et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum. Qui non
est semper paratus, nunquam est paratus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

FERIA TERTIA.

EXPRESSIOR PARABOLA DE SERVO EXPECTANTE DOMINUM SUUM.

Et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum. Luc. 12.

VERITAS PRACTICA.

Qui non est semper paratus, nunquam est paratus.

RATIO EST. Quia nunquam est paratus, qui non est paratus eo tempore quo praesertim paratum esse oportet.

Sed qui non est semper paratus, non est paratus eo tempore, quo praesertim paratum esse oportet.

Ergo nunquam est paratus. Quae certe consideratio diligenter expendi multum valere potest ad persuadendam unicuique, ut semper sit paratus.

I. PUNCTUM.

QUAM sanctus Marcus parabolam de servo expectare iussit Dominum suum, breviter narrat, alii duo Evangelistae fusius commemorant. Et quidem S. Lucas iam pridem ipsam eandem retulit alio loco & tempore à Christo Domino pronuntiata, longe hunc ante sermonem quem ipse Dominus postremum habuit de Vigilantia: sive quod Christus pluries eam repetierit, sive quod Evangelista tempore rationem in ea referenda non servavit, quod est sacris Scripturis satis familiare.

Hæc est autem insignis parabola de qua in prima parte cum de sanctis Confessoribus in communi ageretur, instituta est consideratio, frequentèrque recurrit in celebranda Sanctorum memoria.

Sint lumbi vestri praecincti; more scilicet Orientalium qui cum vestes talares nunquam depoperent, illas colligebant & praecingebant quando ad iter se comparabant, vel ad aliquod ministerium exercendum.

Et lucernae ardentes in manibus vestris, quasi qui de nocte redeuntem domum, expectetis Dominum vestrum. Sed mirum prorsus & in-

auditum cur ita in expectando Domino iubeantur haberi ardentes in manibus faces vel lucernae. Nonne satis erant eas habere paratas ut cum adventaret Dominus, illas accenderent, & tum manu gestarent ad lucem praefendam? Nonne sic ordinariè fieri solet à servis, qui cum de nocte suos comitantur Dominos, tum quidem gerunt suas faces lucentes & accensas, sed dum illos domi expectant, non lucentes manu gestant, sed extinctas in procinctu habent, & ad manum ut quando se opportunitas dederit, eas accendant?

At verò Christus Dominus aliquid amplius à suis exigit; Non modò sic paratas ad manum vulchaberi lucernas, ut cum venerit, mox accendantur; sed cum etiam abest & expectatur, tum paratos vult habere servos, tum ardentes vult haberi faces perinde prorsus ac si praesens adesset. Nam ejus adventus ita est repentinus, ita subitaneus & improvisus, & quando praesens aderit ita vult servos suos expeditos ad sibi obsequendum ut nisi dum abest sint ita semper parati, non erunt satis parati dum aderit.

Unde quod addit postea: *Et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum quando revertatur à nuptiis, ut cum revertit, & pulsaverit, confestim aperiant ei,* hunc habet scilicet, ut sint ita vigiles, sic attenti & attentæ, quasi qui praestolentur jamiam adveniantem, quasi qui praesto sint ad eum recipiendum, quasi qui ipsestent num adit, quasi qui auscultent num pulset.

Quibus verbis, quae similitudine quid expressius, quid significantius ad exprimendum parabolae finem & scopum qui eò spectat, ut discamus sic invigilare nobis quasi jam jam esse morituri; discamus eo in statu vivere, in quo vellemus mori; discamus sic semper abstinere malis, & bonis facere, sicut vellemus in stante morte. Hoc est enim praecinctos habere lumbos, si caeremus vitiiis, hoc est habere lucernas ardentes, si lucemus virtutibus, si ardemus Chari-

Luc. 12.
Matth. 24.

Charitate. Hoc est Dominum venire ad servos, quando servi sunt morituri, quando mortui sunt iudicandi, Hoc est denique paratos inveniri servos quando sic suis erunt purgati vitii, & præscriptis ornati virtutibus, ut statim à morte transferantur in beatitudinem: Hoc est quod optaret Dominus, sic invenire suos ut ex mortali vita migrantes statim in æternam demigrarent: Hoc est quamobrem illos tam multis instruit; Hoc est quod illis præcipue vigilantem commendat sollicitudinem quam si observent, beati erunt: quam si negligant, actum est de illorum salute. Sic enim ait, sic affirmat, sic definit: *Beati servi illi quos cum venerit Dominus, in venerit vigilantes, amen dico vobis quod præcinget se, & facies illos discumbere, & transiens ministrabit illis.* Brevis quædam est descriptio beatitudinis, quasi diceret, tam beati sunt servi illi, ut quia fideliter Domino suo servierunt, Dominus vicissim illis serviat, Id est, omnia subministrat quæ desiderare possint, quasi mensæ accumberent quibus ipse Dominus omne ciborum genus inferret: Tanta est videlicet beatitudo ut ad beatorum voluntatem abundè omnia suppetant.

Luc. 12. Matth. 24. **E** contra verò de servo non vigilanti, audi quid pronuntiet: *Veniet Dominus servi illius in die qua non sperat, & in hora qua nescit & dividet eum; parietque eius cum infidelibus, & cum hypocritis ponet: ibi erit fletus & stridor dentium.* Id est, sera erit poenitentia de male instituta vitæ sive de imparata morte; Nec aliud addit gravius quo describantur vel declarentur illa inferiorum supplicia, Nam quod gravius in illis est, hoc est non fuisse vigilantem, hoc est non emisse tam modico pretio tantam beatitudinem; hoc est tam leviter excidisse beata illa felicitate. Satis inde alia significantur supplicia, neque ad æternam metum supplicij tantum valet poenæ gravitatem describere, quam demonstrare periculum eius incurrendæ. Satis itaque dictum fuit ad terrorem de non vigilanti servo, quod poenam infidelium & hypocritarum subiret: Tum verò si velit cogitet quanam sit illorum poena, seu potius si sapit edgret de illa evitanda, & discat non alium esse modum quam ut vigilet, quam ut ita vivat & ita semper paratus sit sicut aliquando vellet esse paratus. Nam pro certo ac constanti habere debet, quod nisi semper sit paratus, numquam erit paratus, & male omnino peribit.

Hoc est quod breviter cætera omnia comple-
Haynesius Pars quarta,

ctitur; hoc est quod præsertim ex dictis eliciendum & expendendum est; hoc est quod aperta ratione probatur, quia numquam ille paratus dici debet, qui non est paratus eo præsertim tempore quo paratum esse convenit, sive propter quod tota exigitur præparatio. Redeamus ad similitudinem servi expectantis Dominum suum, Quomodo illum expectat? Vigilando, Cur autem ita vigilando? Ut cum Dominus venerit, sit paratus. En finis ille quem sibi statuit qui expectat & vigilat, ut illo scilicet tempore sit paratus quo Dominus veniet. Jam verò, quod est præcipue considerandum, si servus ille quovis alio tempore semper paratus esset & numquam illo quo Dominus venit, nonne de illo diceretur servo, quod numquam esset paratus? Cur porro id diceretur, nisi quia non esset illo paratus tempore quo præcipue paratum esse debebat, nempe illo quo venit Dominus, cum propterea tantum, ut supponimus, paratum esse oporteret, ut venientem Dominum servus quo decet modo exciperet. Esto expectarit, esto vigilarit, esto semper paratus fuerit alio tempore, præterquam isto præcisè ac determinatè; nihil profecit, nihil egit, quia tempus istud erat propter quod tota instituta erat præparatio.

Sic si miles ense semper accinctus & semper paratus sit præterquam pugnæ tempore; numquam esse paratus hic diceretur, & ignaviæ poenam subibat, quia pugnæ tempus, tempus est singulare quo esse paratum oporteret. Sic dicuntur omnia tempus habere, & sui spatia transire universa sub caelo. Sic esse omnis negotio tempus, & opportunitas ita esse dicitur ut nisi ad sit tempus & opportunitas vice nullum fiat negotium. Hæc est valde opportuna Veritas superius demonstrata in hac parte, Feria 4. Hebdomadæ decimæ octavæ, ubi quæ desiderari possent hic fusius, habentur declarata, Vide & hoc esse tempus opportunam agnosce quo has intelligas Veritates.

Ecc. 3. Ecclesi. 3.

II. PUNCTUM.

SED qui non est semper paratus, non est paratus eo tempore, quo præsertim paratum esse oportet.

Quodnam est enim tempus, quo præsertim paratum esse oportet? Nonne est tempus mortis? Nonne est tempus quo venit Dominus ad particulare iudicium? Nonne est tempus quo

III. P U N C T U M.

si paratus non sison sis paratus eo tēpore quo te praesertim paratum esse oportet. Jam vi rōsi- sic. audi, vide, & quidquid est virium animi collige, ut semel aliquando plene intelligas te mortis tempore non paratum fore nisi semper paratus sis: quia scilicet nisi semper paratus sis, tempus mortis erit dies illa qua non speras, & illa erit hora qua nescies tibi esse moriendum; Sic enim expressis & discretis verbis Dominus; sic minatur futurum illi servo qui non omni hora vigilaverit. Ipse est Dominus qui expectatur Judex, & qui venturus est ad te iudicandum qui hoc affirmat. Ipse est qui consulō & deliberatō tale hoc tempus eligit quo veniat & quo te iudicet. Ipse est qui probē scit quid sit facturus & diciturus: qui nec errare potest dicendo quid faciet, nec faciendo quod dixit. Nonne credis hoc dixisse Christum, & hoc esse verum & futurum quod Christus dixit?

Quod si autem tempus tuae mortis, tempus sit illud quo te mori nescies, nonne tempus erit quo non eris paratus? Nam licet de Justo dicatur quod si praecipuus morte fuerit, in refrigerio erit; tamen quis se iustum ita potest abitari, ut non periculosum sibi putet tempus mortis quo mori nesciet? Nonne iusti quique orant cum Ecclesia, ut à subitanea & improvisa morte liberentur? Quod vel maximè timendum est cum mors illa improvisa in poenam datur negligentiae seu negligentiae vigilantiae, talis enim mors est ut qui moritur non modò nesciat se moriturum; sed contra sciat, aut sibi fingat scire se nō moriturum sic enim expressē Dominus. *in die qua non sperat*. Id est, qua sperat se non mori: & quia sic sibi persuadet, contra quam expressē voluit Dominus, ideo sic punitur ut illa die qua non sperat moriatur; & quia sic punitur in sperata illa morte, verendum magnopere est ne mortis illud tempus, tempus sit quo non eris paratus; quia in hoc praecipue poena est respondens culpae, ut qui neglexerit tempus parandae mortis, negligatur & punitur imparata morte. *Et qui sperat, nonne & spernetur.*

Quod vel ex eo maxime confirmatur, quod tali morte mortuus dicatur & detruatur quod infideles & hypocritae coniecti sunt in poenas se licet sempiternas, quia sic imparati mori perinde est acque in peccato mori, perinde est ac mori nō a confessum, non contritum, non absolutum. O verè Mors talium pessima!

PATET itaque quā sit verum quod qui non est semper paratus, numquam erit paratus: quia cum agatur de praeparatione ad mortem, quisquis eo tempore quo moriendum est non est paratus merito dici debet nunquam paratus, nō erit autem paratus quo tempore moriendum est qui non est semper paratus, quia sic ille dixit qui *habet claves mortis & Inferni? Ille qui aperit, & nemo claudit: claudit, & nemo aperit.* De cuius verbis sicut nemo dubitare potest, sic neque ullam cōstat d. biam quia imparatus decedat qui non est semper paratus. Nam si quod restaret dubium, peccet vel ex verbis Christi subobscuris, vel ex eius mente non intellecta, Sed neutrum horum dici potest; Nam verba sunt tam plana, tam aperta, tam multis in locis, & tam multis loquendi modis declarata, ut nihil in toto Evangelio planius & explicatius reperiat. Addo & in Canonicis Apostolorum epistolis quae sunt quaedam Evangelij declarationes, hoc unum plane & idem, quod Christus de postremo vita die, reperies ut sequenti crastina die commodius videri poterit.

De mente verò Christi loquentis, non est ambigendi locus quin hoc verè intenderit quod verba sonant & significant. Nam cum vellet nos esse semper paratos, atque inter alia quibus utebatur ad hanc praeparationem persuadendam, hoc unum crebrius proponeret, nos alioquin imparatos morituros, profectō nisi constaret hoc ab eo ita esse intentum, & ita verè futurum, nullam vim profus haberet eius suffragio, dicerentque omnes quod impij tantum audent apud Prophetam: *manda remanda, expecta re- expecta, modicum tibi, modicum tibi*: quasi diceretur, hoc unum decantant Scripturae ut cito venturum dicant quod minantur, nec tamen venit. Sed frustra id dicent, nam & ipse Dominus has omnes praecipuas elusiones cum dixit cōlum potius petiturum quam quid ex verbis suis.

Atque ita omnes Sancti Patres eius mentem interpretantur, ut non alia de causa incertum mortis nostrae diem, & suspensam sui adventus expectant orem fecisse dicant quā ut omni tempore ac singulis observaretur momentis, sicut qui singulis venturus esset. *Paratos igitur esse nos convenit, inquit S. Hilarius, quia dies ignota so intentam sollicitudinem susper- sa expectatione exagitet.* Sic & Sanctus saepe Augustinus *in Epist. Nesci qua hora veniat, semper vigila, ut quod*

nescis quando venias, paratum te inveniat cum veneris: & ad hoc foris nescis quando inveniat ut semper paratus sis. Et rursum: Vigilare debet omnis Christianus ne cum imparatum inveniat Domini adventus: Imparatum autem inveniet dies ille, quem imparatum inveniet sua vita ultimis dies. Sanctus autem Gregorius tam frequens & tam multus est in istis commendandis, ut quia tam multus est, pateat omnibus obvius. & vix ullam eorum quæ scripsit paginam volvas quin hæc aut sim illa legas: *hæc enim ultimam idcirco Dominus noster nobis voluit esse incognitam ut semper possit esse suspecta: ut dum illam prævidere non possumus, ad illam sine inmissione properemus. Id est, illam præ oculis & in mente semper habeamus.*

Nec dicas, raras esse mortes repentinas & improvisas, cum tamen multi sint qui se non semper paratos teneant. Responderetur enim improvisam mortem non eam tantum dici quæ repentina est & subitanea, sed quæ quocumque modo adveniat, in præparato advenit, quo sensu diximus cum qui moritur sperare se non moriturum, sicque suis rebus æternis non satis caute ac diligenter provisurum. Vel enim morbus lentus est, vel violentus: Si lentus est, non multum movetur æger, & facile sperat se melius habiturum: Si violentus est morbus, non vacat ægro multum cogitare de anima, speratque morbum de violentia remissurum, ac tum, inquit ille, serio mentem inspiciet, & interim moritur: & tu negabis hanc improvisam esse mortem vel hæc morte non multos interire?

Neque rursus objicias, sentiendum melius de Dei bonitate qui non punit bis in idipsum; cum enim jam morte naturali puniat, credibile est aliam pœnam spiritualem cohibere, nec proinde timendum ne imparatus discedat qui non semper est paratus, Falleris, omnino falleris

quisquis ita discurrens. Nam primo iam dictum est non hic agi de morte corporis immatura & casu aliquo repentino illata; sit moriturus quantumvis senex, aut naturali cursu delapsus in extremum suum diem; hic est de quo agitur, hic est qui dicitur imparatus mori, hic est qui dicitur punitus & castigatus non morte naturali sed spirituali, quatenus his privatur gratia quas habuisset si se semper paratum reddidisset, & quibus illo mortis suæ tempore dum privatur, imparatus moritur. Neque ut vides propterea bis punitur in idipsum, quia non duplex sed una tantum mors est in pœnam neglectæ præparationis animi.

Deinde verò nihil de bonitate Dei detrahitur, dum divina Justitia exercetur; Nam ut præclare *Ecclesi. 16.* Sapiens, omnis misericordia facit locum unicuique secundum meritum operum suorum, & secundum intellectum peregrinationis ipsius. Jam non erit locus bonitatis sed justitiæ. Bonitas fuit te præmonere, bonitas fuit, te differentem expectare: bonitas fuit te contemnentem sustinere! bonitas fuit te hæc etiam hora provocare ad præcavendum; bonitas etiam est tibi præterita condonare si verè respueris; Numquid fat multa hæc sunt unde tu de bonitate Dei sentias? At verò si hæc multa pergas contemnere, nonne quantum major illa sit bonitas, tantò erit major tua culpa, & tantò majori pœna dignior? *Luc. 12.* Ille servus qui cognovit voluntatem Domini sui, & non preparavit, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis: qui autem non cognovit & fecit digna plaga, vapulabit paucis. Sic Christus Dominus præsentem concludens parabolam: Unde tu qui omnium maxime voluntatem Christivotis de habendo animo semper parato ad mortem obeundam, quid expectare debes nisi hanc voluntatem adimpleas?